KAITSEMINISTEERIUM

Külly Selberg
Päraküla selts MTÜ

parakulaselts@gmail.com

Teie: 06.11.2026 nr

Meie: 16.11.2026 nr 2-3/26/33-2

Vastuskiri

Lugupeetud Külly Selberg

Vastame Teie 06.11.2026 saadetud pöördumisele. Tegu on ühise vastusega Kaitseministeeriumi ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (RKIK) poolt.

Teie esitatud pöördumine sisaldab nii avaliku teabe seaduse (AvTS) tähenduses teabenõuet kui ka küsimusi, mis on käsitatavad selgitustaotlusena. AvTS § 23 lg 2 p 5 sätestab, et teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadusega (MSVS) ettenähtud korras. Kuna osale Teie pöördumise küsimustest vastamine eeldab Kaitseministeeriumi käsutuses oleva teabe täiendavat analüüsimist ning sisuliste selgituste koostamist, käsitame pöördumist nimetatud küsimuste osas selgitustaotlusena. Toome allpool välja, millised küsimused on meie hinnangul teabenõue ja millised selgitustaotlus.

Teie küsimused teema „Piirkonna saaste“ all on teabenõue, millele vastamise tähtaega pikendame 15 tööpäevani, kuna taotletud teabe väljaselgitamine ja süstematiseerimine nõuab täiendavat aega. Vastame sellele teabenõudele esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 15 tööpäeva jooksul.

Avapõletamine

Kui plaanis on kinnine põletussüsteem, tuleb selles osas ka aruannetes ja dokumentides olevat infot täpsustada – muidu jääb see ainult jutu tasandile. Kahjuks pole me senini kinnise põletussüsteemi rakendamise kohta tõendeid näinud ja kompromissläbirääkimistel meie ettepanekuga kasutada kinniseid süsteeme ei nõustutud.

1. Kas ja millist kinnist süsteemi plaanite kasutusele võtta ja miks peab jääma võimalus avapõletuseks? Seni kehtib meile teadaolev info: aruandes on kirjas, et aastas on lubatud põletada lageda taeva all kuni 50 tonni ohtlikke aineid (2 korda nädalas, 500 kg korraga, kestusega 4 tundi).
2. Palume muuta kõiki planeerimisdokumente ja hilisemaid akte ja dokumente, et rajada saab kinnist põletussüsteemi.

Vastus selgitustaotlusele (küsimus nr 1) ja ettepanekule (küsimus nr 2):

Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise dokumendis (KSH) on käsitletud alternatiivseid lahendusi avapõletamisele.[1] Näiteks on toodud pöörlev kui staatiline põletusahi ja detonatsioonikamber. Kompromissläbirääkimistel esitas RKIK järgmise seisukoha: „RKIK eesmärk on leida avapõletamisele alternatiivsed lahendused nii palju kui võimalik.“[2] Teisisõnu, Kaitseministeerium ja RKIK on olnud huvitatud avapõletamisele alternatiivsete lahenduste leidmisest ning seda on võimalusena mainitud ka KSHs. Küll aga ei ole võimalik nõustuda avapõletamise täieliku välistamisega, see võimalus peab jääma.

1. RKIK on uurinud järgmisi alternatiivseid lahendusi: pöörlev ja staatiline ahi. Avapõletamiseks peab jääma võimalus näiteks juhtudeks, kus põletusseadet ei ole võimalik kasutada (hoolduse, remondi vms põhjusel), kus on vaja põletada lõhkeainejääke utiliseerimisele mõeldud tootmisseadmete osadelt või kui on vaja põletada lõhkeainega kokku puutunud pakendeid, euroaluseid ja muid esemeid, mida ei saa või ei ole mõistlik põletusahjus põletada.
2. Avapõletamise alternatiivid on välja toodud KSHs. Teisisõnu, riigi eriplaneeringu kohaselt on võimalik alternatiivseid lahendusi kasutada, selleks ei pea muutma planeerimisdokumente. Juhime tähelepanu, et planeeringu ja KSH tasandil ei panda paika konkreetseid tehnoloogilisi lahendusi, need lahendatakse järgmistes arendusetappides. KSH raames on hinnatud avapõletamise mõju ning kokkuvõte on selline, et avapõletamine ei too kaasa olulist negatiivset mõju. Kui võetakse kasutusele lahendus, mis avapõletamise mõju keskkonnale veelgi vähendab, siis see on kehtestatud planeeringuga igati kooskõlas.

Ohutus

Öeldi, et rahvaga on räägitud. Tõepoolest, koosolekud toimusid, aga räägiti ainult kaitsetööstuspargi planeeringust ja sinna juurde kuulus ala selgitus, et tegelikult me veel ei tea, kes oma tööstused rajavad, kui mitu tootmist üldse tuleb ja millised mõjud täpsemalt on. Oluline on ka välja tuua, et seni pole mitte ühtegi riskianalüüsi rahvale tutvustatud. Rahvale esitatud mõjude analüüs sisaldas väga tõsiseid sisulisi vigu, mida pole seni parandatud! Aruanne oli koostatud kuni 5 ettevõtte kohta, kuid tänaseks on selgunud, et neid plaanitakse sinna 7. Ettevõtetega sõlmitakse kokkulepe maa-ala kasutamiseks koguni 70 aastaks. Kohalikele elanikele ei ole tutvustatud, millised ettevõtted hakkavad alal tegutsema, millist toorainet hakatakse kasutama jne.

Sinna kõrvale rajatavast Eesti (võimalik, et kogu Baltikumi) kõige suuremast moonaladude kompleksist ei räägitud üldse ning koosmõjusid pole hinnatud ega tutvustatud. Palume infot, mismoodi on kavas seda ala kaitsta ja veel olulisem – kuidas kaitstakse piirkonna elanikke, sest sellised objektid on teadupärast rünnaku korral esmased sihtmärgid. Siinkohal rünnatakse kogu ala, mitte vaid ühte objekti.

1. Palun esitage riskianalüüs kogu alale (7 ettevõtet ja sadakond moonahoidlat) toimuva, sh rünnaku tagajärgede kohta.
2. Palun esitage kõik analüüsid ja dokumendid, mis käsitlevad kahe kompleksi koosmõjusid (sh inimkeskkonnale, loodusele, suurõnnetuste kontekst jne). Kui selliseid dokumente ei eksisteeri, siis palun kinnitage seda vastavalt.

[1] https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2026-03/asukoha_eelvalik_ja_mojude_hindamise_sh_keskkonnamoju_strateegilise_hindamise_esimese_etapi_aruanne.pdf , lk.17.
[2] RKIK kiri Päraküla Selts MTÜ-le 26.01.2026 nr 7-1/25/2657-28.

Vastus teabenõudele (küsimus nr 1 ja 2):
Kaitseministeerium selgitas planeeringu protsessi käigus avalikkusele kaitsetööstuspargis kavandatavat tegevust. Planeeringu koostamise käigus ja kehtestamise hetkel 2025. augustis tõepoolest ei teatud, kui palju ja millised ettevõtted parki tulevad, mistõttu ei olnud võimalik ka kohalikele inimestele planeerimisprotsessi raames ettevõtteid tutvustada. Küll aga võeti aluseks eeldus, et tööstuspargi arendamisel arvestatakse vähemalt viie ettevõtte tehastega, millest vähemalt kolm on A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte.[3] Juhime siinkohal tähelepanu, et arvestati vähemalt viie ettevõttega. 2025. a oktoobris selgusid valikpakkumise võitnud neli ettevõtet, kes Ermistu tööstusparki tehased rajavad. Sellest anti ka avalikkusele teada.[4] Arvestades, et Ermistu pargis on veel kolm vaba krunti, siis võib ettevõtete arv kasvada kuni seitsmeni.

Kaitseministeerium ei nõustu väitega, et läbi viidud KSH analüüs sisaldas tõsiseid sisulisi vigu. Mis puudutab riskianalüüsi, siis REP ja KSH üldistusastet arvestades on senises arenduse etapis peamine lähtekoht Lõhkematerjaliseaduse (LMS) ja Kemikaaliseaduse (KEMS) nõuded. Pargi asukoht ja ohtlike hoonete asukohad pargis lähtuvad LMS nõuetest ja selle eesmärk ongi maandada lõhkematerjalist tulevaid riske ja riski avaldumise korral vältida kahjusid. KEMSi alusel peavad ettevõtted koostama riskianalüüsid, hädaolukorra lahendamise plaanid jne. RKIK kui kaitsetööstuspargi haldaja koostab terve ala kohta riskianalüüsi koostöös teiste ametkondadega. Seega, arenduse järgmiste etappides koostatakse täpsemad riskianalüüsid.

Juhime tähelepanu, et Kaitseväe Ermistu varustusladude ala on tööstuspargist eraldiseisev riigikaitseobjekt, mille rajamine ei toimu erinevalt kaitsetööstuspargi rajamisest planeerimisseaduse kohaselt. Sellest hoolimata on ka Kaitseväe varustusala puhul hinnatud mõjusid keskkonnale. Riigikaitseobjektide riskianalüüs ja kaitselahendused ei ole avalik informatsioon.

1. RKIK koostab Ermistu kaitsetööstuspargi riskianalüüsi koostöös teiste riigiametitega. Riskianalüüsi põhiosa tuleb avaliku dokumendina, aga selle tundlikku informatsiooni sisaldavad eriosad saavad olema juurdepääsu piiranguga. Riskianalüüsi põhiosaga on Teil võimalik tutvuda pärast selle valmimist.
2. Kaitsetööstuspargi planeerimisel on KSH-s hinnatud kumulatiivset mõju kõigi ümberkaudsete oluliste arendustega, sh Kaitseväe varustuslao arendusega. Näiteks on hinnatud KV varustusladude ala ja tööstuspargi kumulatiivset mõju rohevõrgustikule. Lisaks REP ja KSH avalikele materjalidele ei ole muid kaitsetööstuspargi ja Kaitseväe varustusladude ala koosmõju hindamise dokumente.

Avakatsetused

Aruande järgi on moonakatsetusi ette nähtud üle 800 korra aastas (kogused 0,5 kg kuni 10 kg TNT). Ainuüksi 0,5 kg TNT plahvatuse ülenormatiivne mõju ulatub üle mitmete elualade. Kui RKIK esindaja mainib, et suuremate kogustega katsetusi on vaid "mõnel üksikul päeval", on see ohu ja häiringu pisendamine. Pealegi tehakse mujal maailmas katsetusi juba kinnistes süsteemides.

1. Miks pole kaalutud kinniseid katsetusi ka Ermistus? Kui alale tuleb 5 ettevõtte asemel 7 ettevõtet, hakkab plahvatusi toimuma rohkem?
2. Lisaks mürale, annavad plahvatused tunda maapinnas, tekitades vibratsioone ja seeläbi

[3] https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2026-03/asukoha_eelvalik_ja_mojude_hindamise_sh_keskkonnamoju_strateegilise_hindamise_esimese_etapi_aruanne.pdf , lk.15.
[4] https://www.kaitseinvesteeringud.ee/selgusid-parnumaa-kaitsetoostusparki-tulevad-ettevotted/

kahjustusi ümbruskonna ehitistes. Palun esitage analüüs selle kohta, kuidas täpselt toimub piirkonna elanikele tekitatud kahju hindamine ja selle kompenseerimine?

Vastus selgitustaotlusele (küsimus nr 1 ja 2):
RKIK esindaja pidas intervjuus ETV-le silmas 5-10 kg TNT netokogusega laengute plahvatusi, mida võib teha kuni kolmel päeval aastas.

1. KSHs on võimalusena toodud katsetamine poolsuletud või suletud ruumis.[5] Moona katsetamisel tuleb esmajoones tagada ohutus ning teiseks katsetuste teostamine sellises füüsilises, sh atmosfäärilises, keskkonnas, mis võimaldab hinnata toote toimimist tingimustes, kus ta on mõeldud toimima. Ohutuse puhul peab arvestama, et igasugune kinnine või suletud ruum, milles plahvatused toimuvad, saab füüsiliselt mõjutatud ja ei pea väga kaua vastu. Poolsuletud ruum peab rohkem vastu ja võimaldab suunata plahvatusest tekkiva rõhu ja temperatuuri välja, kuid ei takista eriti müra levikut, sellega võib pigem kaasneda müra kaugemale ulatuv suunatud levik avatud suunas.
   Kinnises ruumis lõhkematerjali detoneerimisel tekib plahvatuse käigus kõrge rõhk ja temperatuur, mis ei esine lõhkematerjali eesmärgipärasel kasutusel. See omakorda võib muuta katsetatava toote parameetreid ja katsetuste tulemusi määral, mis välistab nende tulemuste kasutamise moona kvaliteedinõuete kindlakstegemisel.
   Plahvatuste arv on paika pandud KSHs ja sellest piirist tuleb kinni pidada sõltumata ettevõtete arvust pargis.

2. Vibratsiooni mõju on KSHs hinnatud. Ehituskahjustuste riskipiiri ületamise oht esineb arvutuslikult ca 0,2 kuni ca 0,8 km kaugusel lõhkamiskohast, seega ei kujune vibratsioon (nii maapinna kaudu levivad võnked kui ka õhu kaudu leviv lööklaine) väljaspool planeeringuala inimeste tervisele ja hoonetele ohtlikuks. Nenditakse aga ka seda, et teoreetiliselt võib lähimate hoonete fassaadil esineda vibratsiooni eelkõige akende „klirisemise“ näol ning seda ainult suure lõhkeaine koguse lõhkamise korral.
   Kaitsetööstuspargi tegevusest tekkinud ja tuvastatud kahju tuleb hüvitada ning see toimub kaasusepõhiselt. Juhul, kui see kahju tekib katseplatsi plahvatuste vibratsiooni tulemusena, siis tulebki vastavalt seda hinnata ja tuvastada ning kui kahju ja selle tekkimine on tuvastatud, siis hüvitada.

Tervishoid

Kõikjal, kus toimub moona tootmine ja sellega kaasnevad tegevused (avapõletus, avaplahvatused), halveneb piirkonnas elavate inimeste tervis. Hetkel vaevleb Eesti tervishoiusüsteem erinevate puuduste käes alates sellest, et inimesed ei saa perearsti, erialaarsti jutule, kuna ooteajad on nii pikad kuni selleni, et riigil puudub raha uuringute ja raviprotseduuride läbiviimiseks. Räägitakse küll kiirabivõimekuse parandamisest piirkonnas, kuid sellest üksi ei piisa antud olukorras.

1. Palun tutvustage kuidas on konkreetselt plaanis kaitsta kohalike elanike tervist ja tagada kohalikele ligipääs arstiabile ning ravile?

Vastus selgitustaotlusele:

[5] https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2026-03/asukoha_eelvalik_ja_mojude_hindamise_sh_keskkonnamoju_strateegilise_hindamise_esimese_etapi_aruanne.pdf Lk. 20.

Läbiviidud kaitsetööstuspargi KSH alusel ei saa väita, et kõikjal, kus toimub moona tootmine ja sellega kaasnevad tegevused (avapõletus ja avaplahvatused), halveneb piirkonnas elavate inimeste tervis. KSH hinnangul ei ole kavandatud tingimustel oodata olulist negatiivset mõju kohalike elanike tervisele. Hinnang tugineb müra, vibratsiooni, õhusaaste ja avariiriskide käsitlusele ning eeldab, et projekteerimisel ja käitamisel järgitakse ohutus- ja keskkonnatingimusi. Mis kiirabi puudutab, siis tõepoolest, Terviseametil on plaanis tugevdada kiirabi kohalolu piirkonnas. Kõigi ettevõtete osas viiakse läbi KMH eelhindamine, mille raames hinnatakse iga ettevõtte osas, et tootmisprotsess ei omaks kahjulike mõjusid ei keskkonnale, ega ka inimeste tervisele ja kõik tootmised rajatakse sellest lähtuvalt.

1. Ligipääs arstiabile ja ravile on tulevikus tagatud kohalikele elanikele nii nagu täna, lisaks paraneb kiirabi võimekus piirkonnas.

Piirkonna saaste

Juhime veel tähelepanu saaste teemal sellele, et keskkonnaameti spetsialist mainib uudisklipis, et hetkel on Männiku jõe saaste näidud vaid korra ületanud lubatud saastepiiri, kuid tänaseni ei toimu piirkonnas mingit tootmist, vaid käivad kõigest ehitustööd! Hetkel räägitakse ja kajastatakse antud teemat kui kohaliku piirkonna teemat. Juhime tähelepanu sellele, et laske/sõjamoonatehaste rajamine ei ole pelgalt kohalike probleem. Läbi piirkondliku (õhu ja põhjavee kaudu leviva) keskkonnasaaste ja piirkonnas toodetava toidu, jõuab saaste kogu Eesti elanikkonnani ja tegelikult on probleem üleriiklik.

1. Palun edastage täielik info, analüüsid, kirjavahetused, e-kirjavahetused, dokumendid, aktid ja muu Teie valduses olev Männiku jõe seire kohta enne ehitusega alustamist.
2. Millised meetmed on rakendatud, et reostust edaspidi jõkke ei jõuaks?
3. Palun edastage täielik info, analüüsid, kirjavahetused, e-kirjavahetused, dokumendid, aktid ja muu Teie valduses olev Männiku jõe seire kohta ehituse ajal.

Vastus teabenõudele (küsimused nr 1 ja 3) ja selgitustaotlusele (küsimus nr 2):
Anname teada, et teabenõudele vastamise tähtaega pikendatakse 15 tööpäevani, kuna taotletud teabe väljaselgitamine ja süstematiseerimine nõuab täiendavat aega. Vastame teabenõudele esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 15 tööpäeva jooksul. Selgitustaotlusele tuleb vastata mitte hiljem kui 15 kalendripäeva jooksul vastavalt MSVS § 6.

Liiklus

Seni jäetakse täiesti käsitlemata kuidas, milliseid teid ja trasse kasutades hakkab toimuma tooraine ning valmistoodangu transport.

1. *Müra, teekoormus ja turvalisus - kes konkreetselt vastutab selle eest, et liikluskoormuse kasvust tulenevad häiringud oleksid minimeeritud? Kuidas on tagatud liiklusohutus ja elanikkonna ohutus tooraine ja valmistoodangu transpordil?*

Vastus selgitustaotlusele:

1. KSH soovitab võimalike negatiivsete mõjude minimeerimiseks transpordikoridorides (eelkõige kõrvalmaanteedel) tööstuspargi ehitusel ja hiljem tooraine või toodangu veol arvestada tipptundidega ning kavandada enamik tööstuspargiga seotud liiklusvoogudest väljapoole tipptunde, vältides häiringuid igapäevasele liiklusele ja pendelrändele. See soovitus on aluseks nii RKIK-le kui tööstuspargi haldajale kui seal tegutsevatele ettevõtetele.[6]

   Lõhkeaine, laske- ja lahingumoona veol järgitakse rahvusvahelise ohtlike kaupade maanteevedude regulatsiooni (ADR) ning selles toodud nõudeid ja piiranguid. ADR

[6] https://www.kaitseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2026-03/asukoha_eelvalik_ja_mojude_hindamise_sh_keskkonnamoju_strateegilise_hindamise_esimese_etapi_aruanne.pdf Lk. 148.

lubab selleks sobilike veokitega vedada kuni 16 000 kg lõhkeainet (lõhkeaine netokogus) ühe transpordiühiku kohta. Arvestades, et ohtliku kauba vedamine on kulukas (relvastatud turvatöötaja nõue) ja planeerimist nõudev tegevus (politseile tuleb teavitada eelnevalt teekond), siis ettevõtted üldiselt planeerivad sõite põhjalikult ette ja arvestusega, et vedu oleks võimalikult hästi läbi mõeldud.
Hetkel toimub Ermistu piirkonnast kruusa vedu Pärnu maantee ehitusobjektile ja käesoleval perioodil toimuv vedude maht ületab kordades Ermistu KTP vedude mahtu. Kaitseministeeriumi rahastamisel rajatud Kihlepa kergliiklustee loob juba täna turvalisemad liiklemisvõimalused Kihlepa elanikele, kes ei pea enam tiheda kallurite liiklusega tee ääres jalgsi liikuma.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Indrek Sirp
kaitsetööstuse arendamise erinõunik